

Oponentský posudek na diplomovou práci Lenky Šišové „Volný pohyb zboží a začleňování České republiky“

Lenka Šišová se ve své diplomové práci zabývá jednou z nejdůležitějších svobod vnitřního trhu Evropské unie – svobodou volného pohybu zboží. Autorka v práci zkoumá přístupový proces kandidátské země k této svobodě na případové studii České republiky. Jako hlavní cíl práce si autorka vybrala zhodnocení vlivů tohoto procesu na ekonomickou situaci České republiky a zjištění, zda byl tento proces kontinuální, či jej lze rozdělit na zřetelně oddělené fáze ohraničené časovými termíny (např. vstup do EU), které lze zahrnovat teoreticky vymezenými stádii ekonomické integrace – zóna volného obchodu, celní unie, vnitřní trh.. (str. 9). V úvodu si autorka klade další, dílčí otázky, jako zda se v průběhu začleňování ČR do vnitřního trhu EU projevily nějaké problémy, dále jakými faktory byl způsoben nepříznivý vývoj obchodních toků se zbožím mezi ČR a EU v polovině 90.let a jak ovlivnilo přistoupení ČR k vnitřnímu trhu EU její obchod se zbožím s členskými státy EU. Mohla by autorka u obhajoby zdůvodnit, proč si vybrala právě ČR?

Předkládaná práce je členěna do úvodu, pěti kapitol a závěru. V úvodu autorka vymezuje cíl své práce a otázky, které si v ní klade, její strukturu. Dále provádí rozbor pramenů a literatury, kde vymezuje hlavní postoje, které mají uvedení autoři k dané problematice, uvádí teoretické koncepce, ze kterých v práci vycházela, a použitou metodologii. V druhé části úvodu se autorka věnuje náčrtu principů vnitřního trhu EU a volného pohybu zboží, kde se zaměřuje na rozbor nejdůležitějších smluv EU, které upravovaly problematiku volného pohybu zboží.

V následujících kapitolách autorka sleduje přístupový proces chronologicky, kdy jednotlivá období zasazuje do rámce vývoje české ekonomiky a jejích cyklů. Druhá kapitola se věnuje období 1989 – 1992, kdy autorka analyzuje především rozsáhlou teritoriální a komoditní přeorientaci zahraničního obchodu se zbožím, která proběhla v tomto období. Také se zaměřuje na smluvní a technické aspekty obchodu se zbožím.

Značná část třetí kapitoly (období 1993-1996) se zabývá Evropskou dohodou o přidružení ČR k ES a jejím vlivem na pohyb zboží mezi ČR a EU. V této kapitole se zaměřuje na problémy, které nastaly v procesu přidružování ČR k EU, a to především velké obchodní schodky v neprospěch ČR a hledá jejich příčiny. Jako jeden z faktorů vidí nedostatečnou proexportní a ochrannou politiku ČR a dále fakt, že ČR měla „od počátku své existence velice liberální dovozní režim“ (str. 38). Tato zajímavá problematika by mohla být v práci více rozvedena i na dalších místech, mohla by autorka při obhajobě doplnit specifika koncepce proexportní politiky ČR v dalších letech, kterou zmiňuje na str. 38 a také v závěru?

V kapitole čtyři a pět se autorka kromě ekonomického vývoje ČR a vývoje jejích obchodních vztahů s EU věnuje hlavně institucionální stránce přístupového procesu, sbližování legislativy v oblasti volného pohybu zboží, hodnotícím zprávám Komise a strategickým dokumentům ČR. Pátá kapitola rovněž obsahuje tematiku přístupových jednání a závěrečných jednání o vstupu na summitu v Kodani (podkap. 5.5.1., str. 65). Vzhledem k tomu, že se na závěrečných jednáních problematika volného pohybu zboží neřešila (kapitola byla uzavřena již v roce 1999), považují tuto podkapitolu pro potřeby práce za nerelevantní a bylo by možné ji vypustit.

Šestá kapitola se zabývá vlivem vstupu do EU na Českou republiku, makroekonomickými dopady, vlivem vstupu na obchod se zbožím, mikroekonomickými dopady a přejímáním

legislativy vnitřního trhu po vstupu, ve kterém si ČR nevedla příliš dobře. Rovněž tuto podkapitolu (podkap.6.4., str. 74) nepovažuji za příliš relevantní, neboť autorka neuvádí, kolik z nepřejatých směrnic se týkalo problematiky zboží.

V závěru práce se autorka pokouší o syntézu poznatků získaných při psaní práce a shrnující zodpovězení cíle práce a dílčích otázek. Konstatuje, že proces uvolňování zboží mezi ČR a EU byl kontinuální po celou dobu a nelze jednoznačně ohraničit jednotlivá stadia dle teorie ekonomické integrace. Tyto fáze byly dle závěru započaty během přístupového procesu a završeny až vstupem do EU. Dále autorka shrnuje jednotlivé kapitoly a na závěr shrnuje vlivy, které měl vstup ČR do EU.

Práce je vhodně doplněna tabulkami a grafy. Seznam pramenů a literatury je poměrně rozsáhlý. U literatury autorka uvádí počet stránek pouze u některých děl. U elektronických dokumentů by mělo být uvedeno datum, kdy byl dokument stažen.

Mohla by autorka u obhajoby zhodnotit, zda měl proces začleňování do vnitřního trhu EU v oblasti zboží u ČR nějaká specifika oproti ostatním kandidátským zemím střední a východní Evropy?

Práci lze doporučit k obhajobě. Navrhuji hodnocení stupněm **velmi dobře**.

V Praze dne 11.6.2008

Mgr. Michaela Šmídová